

## Naši jubilanti

### Vilko Novak šestdesetletnik

Slovenski etnolog Vilko Novak je 28. aprila 1969 stopil v svoje šestdeseto leto.\* V srednji vrsti slovenskih etnologov lahko z zadovoljstvom zre na svoj dosedanji življenjski opus. Zastavljene delovne naloge mu črtajo nadaljnjo znanstveno pot.

Življenjska usoda našega jubilaranta je poskrbela, da ni ostal priklenjen samo na svojo rodno Panonijo. Srednješolska služba ga je privedla tudi k podnožju naših gorá. Vzljubil jih je in s tem tudi način ljudskega življenja, ki je zanje značilen. Med tema dvema tečajema — Prekmurjem in Gorenjsko — se giblje njegovo znanstveno delo, a široko razpeti lok njegovega znanstvenega dela mu je odprl tudi pogled v bistvo in ustroj naše ljudske omike. Tako se je razvil v etnologa velikega formata, ki čuti tudi pomen soseščine in potrebo medsebojnih stikov z njo. Takšen je danes na čelu naše stolice za etnologijo.

V njegovih mladih letih naše vseučilišče take stolice še ni imelo. Vilko Novak se je vpisal na slavistiko. Pridobljeno znanje je hotel obrniti v prid svojemu rodnemu Prekmurju. Njegova prva dela so zato usmerjena v prekmursko književnost — enako se je zanimal za Küzmiča ali Košiča kakor za svojega vrstnika Miška Kranjca.

Njegov slavni rojak Avgust Pavel, ki je deloval med Ogri, ga je opozoril na hvaležno polje etnologije. Tako so v desetletju pred drugo svetovno vojsko začeli izhajati Novakovi prispevki o etnologiji Prekmurja, ki so prinašali mnogo dotlej neznanega gradiva iz območja šeg življenjskega cikla: rojstva, ženitovanja, smrti. Toda medtem ko se je pred vojsko le redko spustil na področje gmotne omike, so ga po vojski zamikala predvsem nekatera njena poglavja: prehrana, vinogradništvo, lončarstvo. Zdaj so zagledale beli dan tudi razprave iz gmotne omike slovenskega alpskega sveta: tkalstvo in suknarstvo, pašne služnostne pravice, planšarstvo in gorsko pastirstvo sploh. Gospodarstvo, zlasti živinoreja, sta zdaj, se zdi, glavni torišči zanimanja Vilka Novaka.

Povsem naravno je, da si je skušal etnolog takega koncepta že zavoljo pedagoških obveznosti na vseučilišču (od 1948 asistent, od 1955 docent, od 1966 izredni profesor, a že od 1957 predstojnik stolice) priti na jasno o bistvenih stvareh etnologije, predvsem o strukturi naše ljudske omike. O tem vprašanju je razpravljal nekajkrat (1951, 1952, 1958) in s tem nadaljeval svoje že pred vojsko zastavljene teoretične raziskave (1940—1941: Kaj bo s slovenskim narodopisjem?), ki jih je z novimi pogledi nadaljeval po vojski (1956: O bistvu etnografije in njeni metodi). Prav tako je Vilko Novak živo občutil tudi nujo bibliografije, ki je temelj vsakega znanstvenega raziskovanja, in se ni ustrašil s tem delom zvezanih naporov.

Potrebe pedagoške prakse na eni strani in slaba obveščenenost naše javnosti na drugi sta botrovali naposled dragocenemu priročniku, orisu »Slovenska ljudska kultura« (1960). Delo v strnjeni obliki informira, povzema stare izsledke, dodaja nove in se po svoji usmerjenosti (Richard Weiss!) uvršča med najsodobnejša dela te vrste.

Že od nekdaj se Vilko Novak zaveda važnosti vzajemnih stikov. Hvaležni smo mu za posredovanje dognanj sosednje ogrske etnologije in za njegovo posredovanje naših dosežkov našim sosedom, zlasti Ogrom. Več kakor pietetno delo je izdaja »Slovenskih ljudskih pesmi« (1967) v ogrskem prevodu Avgusta Pavla in s preglednim uvodom o slovenskem ljudskem pesništvu (v obeh jezikih).

Šestdesetletnica ni nikakršna cenzura v delu in življenju Vilka Novaka. Zato vemo, da nam bo dal še vrsto drugih svojih velikih tekstov. Naše najboljše želje ga spremljajo pri tem.

Niko Kuret

\* Nadrobne bibliografske navedbe mi je prihranil Angelos Baš s svojim orisom jubilaranta v »Panonskem zborniku« (Maribor 1966) 350—353.

## Résumé

**Vilko Novak — sexagénaire**

Vilko Novak, professeur titulaire à la chaire d'ethnologie de l'Université de Ljubljana, vient de fêter son soixantième anniversaire. Originaire de la partie pannonienne de la Slovénie, il a enrichi nos connaissances sur le folklore et l'ethnographie de son pays, mais il est devenu spécialiste aussi de la culture pastorale des Alpes slovènes. On lui doit, au surplus, des études précieuses sur la théorie et sur les méthodes de l'ethnologie. Il a publié enfin, un précis de l'ethnologie slovène (*Slovenska ljudska kultura*, 1960).